

Rapport Gammalsvenskby januari – april 2025

Ryssland fortsätter sina dagliga aggressiva terrorbombningar av Gammalsvenskby/Zmiivka. Artilleri och drönare slår ständigt mot byn, trots att det inte finns några militära mål. Brandbomber och tunga glidbomber har förstört stora delar av byn. I synnerhet riktas drönarbomber mot hem där man ser rök från kaminer eller ser ankor och gäss på gårdarna.

I mars attackerades ett äldre par av en rysk drönare när de gick till källaren – kvinnan färdades till sjukhus, men avled av sina skador. I april dödades ytterligare en man. Ryska trupper har även bedrivit psykologisk krigföring, bland annat genom att släppa ner en chokladkaka med ett hotbrev: "Säg var ukrainska försvarsmakten finns, annars bränner vi ett hus imorgon kl. 14.00." Det finns inga militärer i byn. De flydde ur sitt hus och dagen efter förstördes huset.

Rysk drönarbild från 2025, där de öppet visar sina bombningar av civila mål.

Ryssland har spridit ett stort antal personminor i byn – särskilt så kallade "kronblad", som liknar löv. En civil man evakuerades efter att ha trampat på en mina och fått foten svårt skadad. En humanitär hjälpsändning körde på en mina och blev stående och besköts därefter av ryskt artilleri. Förarna, Mykola och Oleg, kunde evakueras i tid. En annan hjälpbil jagades av drönare och krockade i kommunstaden Beryslav – chaufförerna klarade sig, men bilen totalförstördes. Båda bilarna hade levererats från Sverige.

Brand i byn. Fam Norberg är internflyktingar och bor spartanskt.

Det är nu bara ett tjugotal personer kvar i byn. De får förnödenheter en gång i veckan av en modig chaufför vars bil blivit beskjuten flera gånger. Många bybor är internflyktingar i närområdet, utanför direkt artilleriavstånd. Livet på flykt är svårt – människor bor i lånade hus med bristfällig el- och vattenförsörjning. Stressen av granatattacker i närheten påverkar hälsan, och flera har dött i cancer, stroke, hjärtattacker och andra stressrelaterade sjukdomar. De avlidna förs till Novoraisk för tillfällig begravning, då det inte är möjligt att begrava någon i Gammalsvenskby för närvarande.

Föreningen Svenskbyborna fortsätter sitt stöd. Insamlingen av medel sker genom föredrag och ansökningar. Allt nödhjälp utgår från bybornas behov och det som är möjligt köps in på plats. I samarbete med Gotlands Museum, Swedish Rescuers och Power Up Ukraine har vi senaste månaderna levererat:

- Fyra transportbilar
- Tre bilar fullastade med sjukvårdsmaterial och hygienprodukter.

- Två bilar med hygienprodukter, köksutrustning, rullstolar, verktyg och cyklar.
- Elva elverk och sexton Ecoflows.
- Mediciner köpta på plats.

Bilarna har iordningställt av elever på fordonsgymnasiet i Visby och används bland annat till evakuering och transporter. I veckan har tvångsevakuering av kvarvarande bybor diskuterats, då riskerna är för stora – både för civila och hjälparbetare.

Varorna levereras till våra mottagarorganisationer Berislavs kommun, Tyska lutheranska kyrkan, ukrainsk-ortodoxa kyrkan och The Heritage and Revival Fund of Gammalsvenskby som ser till att fördela hjälpen på plats.

Överlämning av skänkt bil från Gotland till nödhjälsarbetet. Mars 2025.

The Heritage and Revival Fund of Gammalsvenskby är en nybildad stiftelse av volontärer från byn, med kompetenser som lärare, jurister och ekonomer som vill jobba med att stötta soldater och dess familjer samt på sikt Gammalsvenskbys återuppbyggande. De har just påbörjat en utbildning i hur man organiserar och driver en ideell organisation, finansierat av Föreningen Svenskbyborna.

Byborna är oerhört tacksamma för stödet. Varje bidrag – stort som litet – är livsviktigt och bildar tillsammans en hel flod av hopp.

Världsläget är oförutsägbart och när USA sviktar i sitt stöd, är det tufft. Men en soldat från byn skrev då till oss:

“It doesn’t matter who is against you, it matters who stands by your side.”

Och som Nina Knutas, en av våra nyckelpersoner som delar ut nödhjälp på plats uttryckte det:

“Sofia, hälsa alla svenskar, från oss i Gammalsvenskby/Zmiivka, ett stort tack för er hjälp och för att ni tänker på oss. Ni är ett stort stöd och hopp för oss.”

Möte Beryslav-Gotlands kommuner, ICLDS nätverkskonferens "Demokratisk resiliens i Umeå april 2025. Frv Seghii Starodubets, Yana Yakoleva, Annette Glover, Johan Lilja (ICLD), Olexandr Alchiev och Sofia Hoas.

Region Gotland, tillsammans med vänorten Beryslav (Gammalsvenskby), har skickat in en ny ICLD-ansökan (Internationellt Centrum för Lokal Demokrati). Syftet är att arbeta med medborgardialog och utveckla strategier för hur befolkningen ska kunna återvända till kommunen Beryslav. I början av april möttes de i Umeå på ICLD:s nätverk Demokratisk resiliens träff, tillsammans med andra vänortskommuner Sverige – Ukraina.

Gotland Museums projekt Svenskbys kulturarv, finansierat av Utrikesdepartementet jobbar på med en lokal kulturmiljöplan, som dels är en dokumentation av hur byn såg ut innan kriget och historik kring byggnaderna, men också med riktlinjer för hur en återuppbyggnad skulle kunna se ut. Projektet kommer i juni att ta emot ett 20-tal barn från Gammalsvenskby på ett sommarläger på Gotland. Så de kan få en paus från livet i frontzonen. Syftet med projektet är skapa framtidstro för Gammalsvenskbys invånare.

Det har under perioden skrivits artiklar i flera tidningar både lokalt och nationellt. Det har gjorts intervjuer på radion som P4 Gotland och finska Radio yle. I mars skrev Dick Harrisson en krönika av i SvD.

Tillsammans kan vi fortsätta stödja Gammalsvenskby och ge dess invånare hopp i en mycket svår tid. Byborna är oerhört tacksamma att känna det stöd som kommer från Sverige. Tillsammans är vi starka! Slava Ukraini!

Sofia Hoas 250417

Ordförande föreningen Svenskbyborna